

PEYGAMBER SAS EFENDİMİZ'İ RÜYADA GÖRMEK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirin seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi- ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân! Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem...

Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

مَنْ رَأَى فِي الْمَنَامِ، فَكَأَنَّما رَأَى فِي اليَقْظَةِ؛
فَمَنْ رَأَى فَقَدْ رَأَى حَقًّا، إِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَسْتَطِيعُ
أَنْ يَتَمَثَّلَ لِي

(طب. عن ابن عمرو؛ كر. عن ابن عمر؛ ه. ع. طب. عن أبي جحيفة)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE. 421/1 (*Men reânî fi'l-menâmi fekeennemâ reânî fi'l- yakazati, femen reânî fekad reânî hakkan, feinne's-şeytâne lâ yestatîu en yetemessele bî*)

Sadaka rasûlü'llâh, fi mâ kâl, ev kemâ kâl

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi cümlelerinize üzerine olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri ibadet ve taatlerinizi kabul eylesin... Dileklerinizi, taleplerinizi ihsan ve ikram eylesin...

Peygamber SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup izah etmeye başlamadan önce, evvelen ve hasseten Peygamber SAS Hazretleri'nin ruhu için, sonra onun cümle âlinin, ashabının, etbainin, ahbabının ruhları için; cümle evliyâullahın, sâir enbiyâ ve mürselînin ruhları için ve hassaten sahabe-i kirâmdan (*rıdvânu'llâhi teâlâ aleyhim ecmaîn*) müteselsilen bize kadar güzerân eylemiş olan sadât ve meşâyih-i turuk-ı aliyyemizin ve halifelerinin, müridlerinin, muhiblerinin ruhları için, Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhu için;

Okuduğumuz kitabı te'lif eylemiş Gümüştaneli Ahmed Ziyâeddin Efendi Hocamız'ın ruhu için, bu kitabın içindeki bilgilerin bize kadar gelmesine emek sarf etmiş olan bütün ulemanın, râvilerin ruhları için:

İçinde âsûde, rahat yaşadığımız şu beldeyi Allah Allah diye diye fethetmiş olan, canını Allah rızası için ortaya koymuş olan mücahidlerin, gazilerin, şehidlerin, muvahhid askerlerin ruhları için, fatihlerin ruhları için;

Cümle ashâb u hayrât ve hasenâtın ve bilhassa şu içinde ders yaptığımız camiyi bina etmiş olan İskender Paşa'nın ruhu için, bu camiyi zaman zaman yenilemiş, tamir etmiş olanların, tamirine para sarf etmiş, emek sarf etmiş olanların cümlesinin geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadisleri dinlemeye teşrif etmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için, biz yaşayan müslümanların da Mevlâmızın rızasına uygun ömür sürüp huzuruna yüzümüz ak alınımız açık sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olması için, buyurun bir Fâtîha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım:

.....

a. Peygamber Efendimiz'i Rüyada Görmek

Metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerîf ve onun arkasından gelen üç hadîs-i şerîf, Peygamber Efendimiz SAS'i rüyada görmek mevzuu ile ilgili.

*Gül yüzünü rüyamızda,
Görelim yâ Rasûlallah.*

Ne güzel ilâhi değil mi?

O rüyada görmek mevzuu ile ilgili, Peygamber Efendimiz'in kendi ifadeleri. SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

---

¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.379, no:39894; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.111, no:279; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.418, no:6053; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.IV, s.295, no:2880; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIII, s.140; Ebû Cuhayfe RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLVI, s.322; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.376, no:11758; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

مَنْ رَأَى فِي الْمَنَامِ، فَكَأَنَّمَا رَأَى فِي الْيَقَظَةِ؛
فَمَنْ رَأَى فَقَدْ رَأَى حَقًّا، إِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَسْتَطِيعُ
أَنْ يَتَمَثَّلَ لِي

(طب. عن ابن عمرو؛ كر. عن ابن عمر؛ ه.ع. طب. عن أبي جحيفة)

RE. 421/1 (*Men reânî fi'l-menâmi*) “Kim ki beni uykuda görmüşse, (*fekeennema reânî fi'l-yakazati*) sanki beni uyanıkken görmüş gibi olur.” Canlıyken uyanıkken görmüş gibi olur. Rüyası fark etmez, o da o kadar kıymetli.

(*Femen reânî fekad reânî hakkân*) “Kim beni rüyada görmüşse, bilsin ki başkasını değil, hakikaten beni görmüştür.” Garantili, şekke, tereddüde lüzum yok. (*Feinne’ş-şeytâne lâ yestatîu en yetemessele bî*) Çünkü şeytan benim yerime görünmeye güç yetiremez.”

Rasûlüllah’ın şekline girip de insanları kandırsın, mel’unun takati mi var, mümkün değil, onu yapamaz. Kim Rasûlüllah’ı görürse rüyada, o Rasûlüllah’tır.

Öbür hadisleri de okuyalım, izahını topluca sonra yaparız. Onun arkasından gelen hadîs-i şerîf:²

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.383, no:41481; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XX, s.321, no:22219.

²Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII, s.333, no:4428; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.III, s.635, no:5990; Huzeyfetü’bnü Yemân RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.383, no:41484; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XX, s.320, no:22215.

مَنْ رَأَى فِي الْمَنَامِ فَقَدْ رَأَى، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا
يَتَمَثَّلُ بِي، وَمَنْ رَأَى أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقِ فِي الْمَنَامِ
فَقَدْ رَأَاهُ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَتَمَثَّلُ بِهِ

(خط. والديلمي عن حذيفة)

RE. 421/2 (*Men reânî fi'l-menâmi fekad reânî*)

“Kim beni rüyada görmüşse, beni görmüştür;
(*feinne's-şeytâne lâ yetemesselü bî*) çünkü
şeytan benim suretime giremez.”

Buradaki hadis biraz daha kısa, ravisi farklı,
devam ediyor, buhadîs-i şerîfin bir ilavesi var:
(*Ve men reâ ebâ bekrin siddîka fi'l- menâmi
fekad raâhu, feinne's-şeytâne lâ yetemesselu
bihî*) “Kim Ebû Bekr-i Sıddık'ı da rüyada
görmüşse, o da Ebû Bekr'i görmüştür. Çünkü
şeytan onun suretine de giremez.”

Bu ikinci hadîs-i şerîf Huzeyfe Hazretleri'nden
rivayet edilmiş. Geçen hadîs-i şerîf İbn-i Ömer
radiyallahu anhümâ ecmaîn ve Ebû Cuhayfe'den
rivayet edilmiş.

Üçüncü hadîs-i şerîf:³

مَنْ رَأَى فِي الْمَنَامِ، فَإِنَّهُ لَا يَدْخُلُ النَّارَ

(كر. عن أنس)

³ İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XXIII, s.385, no:2833; İbn-i Adiy,
Kamil fi'd-Duafa, c.III, s.388; İbn-i Hacer, *Lisanü'l-Mizan*, c.III,
s.45, no:173; Enes ibn-i Malik RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XV, s.384, no:41487; *Camiü'l-Ehadis*, c.XX,
s.316, no:22205.

RE. 421/3 (*Men reânî fi'l-menâmi, feinnehû lâ yedhulu'n-nâr*)

“Kim beni rüyada görmüşse, işte o kimse cehenneme girmeyecek.” Rasûlüllah’ı görmek büyük bir iltifat oluyor. Bu, Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Dördüncü hadîs-i şerîf:⁴

مَنْ رَأَى فِي الْمَنَامِ فَقَدْ رَأَى، فَإِنِّي أَرَى فِي كُلِّ صُورَةٍ

(أبو نعيم عن أبي هريرة)

RE. 421/4 (*Men reânî fil-menâmi fekad reânî*) “Kim rüyada beni görürse, bilsin ki beni görmüştür. (*Feinnî erâ fî külli sûretin*) Çünkü ben her sûrette görünürüm.”

Peygamber Efendimiz’i görmekle ilgili dört hadîs-i şerîf şimdi bitti. Bir insan Rasûlüllah’ı görmüşse tamam, o Rasûlüllah’tır. Ama şöyle bir durum da olabiliyor, ben Şemâil-i Şerîfesini okumuştum. Rasûlüllah Efendimiz’in sakalında biraz beyazlık vardı ama 20’den az, 13-14 beyaz kıl vardı. Siyah sakallıydı.

“—Ben rüyada ak pak, nuranî bir kimse olarak gördüm.” Mesela insan böyle diyebilir. Veyahut birisi rüyada mescitte

Peygamber Efendimiz’i bir köşede vefat etmiş görmüş. Rivayet edilen şekilden başka bir şekilde görülmüşse de, şeytan Peygamber Efendimiz’in suretine giremez, gördüğü Rasûlüllah ama o

⁴ Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.636, no:5991; Ebû Hüreyre RA’dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.XV, s.384, no:41488; *Camiü'l-Ehadis*, c.XX, s.320, no:22216.

görünüşünde bir sebep var. Te'vil gerekiyor, rüyanın te'vili lazım geliyor. Diyorlar ki;

“—Mescidin kenarında Rasûlüllah'ı vefat etmiş mi gördün? Ha o mescidin orasını haram para ile yapmışlar, orada Rasûlüllah sanki vefat etmiş gibi oluyor. o tarafından hoşnut değil, ona işaret...”

Böyle durumlar te'vile salahiyyetli, bilgili bir kimsenin izah etmesi gereken bir şey olur.

Peygamber Efendimiz'i birisi görmüş, siması yok. Evet Rasûlüllah, tamam ama yüz hatları yok.

“—Sen sünnette kusur ediyorsun da onun için teferruatını göremedin.”

Böyle şeyleri var. Demek ki rüyanın esrarı ile ilgili bazı sırlar var. Ama Rasûlüllah'ı gören, Rasûlüllah'ı görmüştür. Tereddüte lüzum yok. Şeytan onun yerine girip de kandıramaz.

Rasûlüllah'ı görmek için ne yapmak lazım?

Rasûlüllah'ı hoşnut etmek lazım. Uzun sözün kıyası bu. Rasûlüllah senden hoşnut değilse, gören de cennetlik olacak, cehennem haram olacak, görünür mü?

Görünmez. Onun hoşnutluğunu kazanmak için dolaşacaksınız, çareler arayacaksınız. Birisi sormuş:

“—Hocam, Rasûlüllah'ı rüyada görmek için ne yapayım?” Hocası:

“—Geceleyin aç yat” demiş.

Akşam yemeğini yemeden yatmış. Ertesi gün gelmiş hocanın yanına:

“—Hocam, aç yattım ama hep tavuklar gördüm, kızartmalar gördüm, köfteler gördüm.” demiş.

Hocası demiş ki:

“—İnsanın yemeğe iştahası, şevki olunca rüyada nasıl onları görüyor? Senin de Rasûlüllah’a şevkin o yemeğe iştahın kadar olsa, o zaman görürsün.”

Köfte kadar kıymeti yok mu? Kızarmış tavuk kadar kıymeti yok mu? Alışmamış, gönüller sevmeye alışacak.

Birisi gelmiş:

“—Hocam beni dervişliğe kabul et.” demiş.

Sormuş:

“—Evlâdım sen yemeklerden hangisini seversin?”

“—Fark etmez efendim.”

“—Evlâdım hani insan bir yemeği biraz daha çok sever.”

“—Hiç fark etmez efendim, ne olsa yerim.”

“—Çiçeklerden hangisini seversin evlâdım?”

“—Fark etmez efendim.”

“—Evlâdım hani bazısı sümbüle hayrandır, bazısı lâleyi çok sever, bazısı gülü ister.”

“—Fark etmez efendim.”

“—Kokulardan hangisini seversin?”

“—Fark etmez efendim.”

Oradan yoklamış, buradan yoklamış; hiçbir şey fark etmiyor.

“—Git, git. Sen bir şeyi sevmeyi öğren, öyle gel! Onu sevdiğinden daha çok bunu sevmen lazım diye, ben sana oradan anlatayım.” demiş.

Sevmeyi de öğrenmek lazım. Sevmeyi bilmiyor insanlar.

Sevmeyi bilmiyor, sevdiğine muameleyi de bilmiyor.

Al işte burada dervişler var. Dervişlik öyle oyuncak değil ki! İnce bir iş, edep, sevgi, muhabbet, erkân...

Bilmiyor. Dere tepe dümdüz. Hocasına bir ön safı ikram edecek kadar fedakârlık yapamayan, onun vasıtasıyla cenneti istiyor. Vermeyene verirler mi?

Küçük bir şey bak, küçücük bir şey. Sen ona küçücük bir fedakârlık yapamıyorsun. Yok ben cenneti kazanacağım, bilmem ne... Daha çok sevap kazanacağım... O fedakârlığı yapamıyorsun. Olur mu?

Vermeyi, cömertliği, sevmeyi, fedakârlığı öğren; sen de fedakârlık gör. Deneniyorsun, hep imtihan oluyor.

Pekiye nasıl olacak bu iş?

Bu işin başlangıcı salât ü selâmı çokça etmektir. Çokça salât ü selâm edersin. Çünkü her salât ü selâm Rasûlüllah’a bir melek tarafından anında naklolunur. Allah-u Teâlâ Hazretleri Rasûlüllah’a ruhunu iade eder.

Huzurunda selam verirsin:

“—*Es-salâtu ve’s-selâmu aleyke yâ rasûla’llah!*”

Rasûlüllah Efendimiz cevap verir:

“—*Ve aleyke’s-selâm.*”

Onun için Rasûlüllah kendisine salât ü selâm edildikçe; hayy, diri bir başka mânevî canlılıkla diri. Evet vefat etti ama, kabri Medine-i Münevvere’de ama, salât ü selâm edildikçe diri...

Sonra uzaktan Rasûlüllah’a salât ü selâm edildikçe melek gelir:

“—Yâ Rasûlallah, İstanbul’dan Hasan oğlu Ali, filanca yerli, Kütahyalı sana salât ü selâm etti.” der.

Peygamber Efendimiz diyor ki:

“—Ben de onu yanımdaki bir sahîfe-i beyzâya, nurdan bir sayfaya kaydederim.” buyuruyor.

Böylece bilişme oluyor, tanışma oluyor. Rasûlüllah Efendimiz biz hizmetkârını tanıyor. Salât ü selâm edince; “Bak çokça salât ü selâm göndermeye başladı.” diyor, alâka kuvvetleniyor. Böylece rüyada görülür.

Bazen de başka sebeplerle görünür. Sevdiği bir kulu darıltırsın, o zaman görünür.

Birisi Abdülkâdir-i Geylânî Hazretlerinin mescidine şeyh olmuş. Bağdat’ta... Abdülkâdir-i Geylânî Hazretleri’nin tarikatından, o tekkeye şeyh olmuş. Cemaati var, ihvanı var, dervişleri var. Halife onu yemeğe çağırmış:

“—Efendim dervişlerinizi toplayın, bu akşam bizim saraya buyurun, iftarı beraber edelim.” demiş.

O da:

“–Olur.” demiş.

Akşam namazını kılmışlar. Cemaate dönmüş demiş ki;

“–Ey cemaat! Bizi halife çağırdı. Davete icabet sünnettir. Kalkın gidelim, iftarı orada edelim. Beraberce hepiniz davetlisiniz. Benim davetlimsiniz.”

Köşeden esrarengiz bir adam demiş ki:

“–Ben gelmiyorum, sen biraz bana asîde tatlısı getir, sonra nereye gidersen git!” demiş.

Allah Allah, ne biçim adam, davet ediliyor gelmiyor, bir de şeyh efendiye emir buyuruyor.

Asîde, hurmayla, unla yapılan bir tatlıymış. Tabi o zaman şeker fabrikası yok. Tatlılar neden yapılacak? Tatlı bir meyve karıştırılarak balla, pekmezle, hurmayla, üzümle filan yapılır o zaman. *Asîde* öyle bir tatlıymış. *Asîde* tatlısı istiyor.

Edep, edep yâ Hu! Edep nerede kaldı. Kurulmuş kenara:

“–*Asîde* tatlısı getir bana, sen nereye gidersen git!” diyor.

Herhalde aklından biraz zoru var diye düşünmüş. İhvan ile beraber kalkmışlar gitmişler. Halifenin sarayında güzel ziyafet olmuş. Yemişler, içmişler, gelmişler. Herhalde yatsıyı da orada kıldılar. Şeyh efendi namaz kılmış, abdestli yatmış.

Rüyada bir mübarek kalabalık görmüş. Sormuş:

“–Kim bu mübarekler?”

“–124 bin peygamber.” demişler.

“–Şu mübarek kim?”

“–O Rasûlüllah SAS...”

Hiii!! Aklı gitmiş, koşmuş, Rasûlüllah’ın eteğine sarılacak, nurâni bir zât... Rasûlüllah Efendimiz şöyle yüzünü döndürmüştü, biraz kırgın...

“–Anam babam sana feda olsun ey Allah’ın Rasûlü! Ne ettim, kabahatim ne?” demiş.

“–Benim sevdiklerimden birisi sana geldi, bir asîde tatlısı istedi, vermedin.” demiş.

“–Aaah!..”

Bir feryad etmiş. Üzüntüsünden kahrolacak, uykudan uyanmış.

Bakmış daha yeni yatmış.

“–Aman!” demiş, hemen yataktan fırlamış, kapıyı açmış. Evi camiye yakın. Camiye koşmuş. Bakmış ki ay aydınlığında, camiden de o şahıs çıkmış, öbür uca doğru gidiyor;

“–Hey! Efendi dur, asîde tatlısı vereceğim, gitme bekle...” Arkasından bağırarak böyle, ihtiyar haliyle yetişmeye çalışıyor

Rasûlüllah’tan bir azar işitti ya rüyada, koşup yetişmeye çalışıyor.

Adam orada uzakta, köşede durmuş:

“–Yaaa! Demek ki sana fukaranın birisi gelecek, bir şey isteyecek, 124 bin peygamberi şahit getirmeyince vermeyeceksin öyle mi?” demiş, öbür tarafa dolanı vermiş.

Koşmuş ama arkasından, yakalayabilersen yakala...

“—Bir kere elime bir akdoğan, şahin geçti, onu da kaçırdım.” diyor.

Bazen işte öyle olur. Müslüman nasıl olacak?

Bizim büyüklerimiz bunları bildiği için, demişler ki:

“—Her geceni Kadir bil, Kadir gecesi bil, ihyâ et! Her gördüğünü Hızır bil, hürmet et!”

Belli olmaz ki, Allah'ın kulları, evet boynu büküktür, fakara giyimlidir ama gönlü Allah'ladır, Rasûlüllah'ladır, mâmurdur, ârifdir, kâmilidir. Allah seviyordur. İnsan Allah'ın kimi sevdiğini bilmez ki.

Hani eski hikâyelerde de geçer ya, Mûsâ AS ile Mevlâ arasında ahid, anlaşma olmuş;

“—Yâ Mûsâ sana geleceğim.”

Mûsâ AS ziyafet hazırlamış, kazanlar kaynamış. Allah-u Teâlâ Hazretleri teşrif edecek, nasıl teşrif edecek, ne olacak diye bekliyor. Şu vakitte gelinecek diye yemekler hazır bekliyorlar. Fukaranın birisi kazanların başına gelmiş;

“—Karnım çok acıktı, bana şundan verin!” demiş.

“—Çekil! Şimdi mühim işimiz var.” demişler, itelemişler, kakalamışlar.

Beklemişler beklemişler, gelen yok, giden yok. Musa AS:

“—Yâ Rabbi! vaad eyledin, vaadinde hulf yoktur, teşrifini bekledik, bekledik, bilemedik.” demiş münacaatında...

Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurmuş ki;

“—Yâ Mûsâ! Hani bir itelediğiniz, kakaladığınız fukaracık vardı ya, ben onun gönlünde tam o vakitte gelmiştim ama itelediniz, kakaladınız.” demiş.

Bilemezsin kimin gönlünde kim var. Onun için hürmet edeceksin. Sevgi göstereceksin. Kalp yıkmayacaksın. Edebe dikkat edeceksin. Uyanık olacaksın. Yunus Emre’nin tabiriyle “Gönül, Çalab’ın tahtı...” diyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin nazargâh-ı ilâhîsi, gönül yıkmaya gelmez.

Evet, insanın işte böyle aşkı, şevki olursa görür. Sünnetine uyarsa görür. Ümmetine hizmet ederse, bir güzel makbul iş yaparsa görür.

“—Sen benim sevdiğim filanca kimseye izzet eyledin!” denir, görür.

Birisi yerde bir yazılı Kur’an parçası görmüş, öpmüş. Çamurlanmış, silmiş, temizlemiş, başına koymuş, izzet, ikram etmiş. Rüyasında demişler ki kendisine;

“—Sen Allah’ın kelâmına izzet eyledin, sen de izzet buldun.”

Demek ki bu böyle, bedavadan olmuyor. İnsanın içinin değişmesi lazım. Rasûlüllah’ın muhabbetiyle saygısıyla gönlü dolması lazım. Dili Rasûlüllah’ın salât ü selâmıyla meşgul olması lazım. İşi de Rasûlüllah’ın yolunda yürümek olması lazım.

Bir yol tutturmuş;

“—Efendi sen bu gidişle hacca varamazsın.”

“–Niye?”

“–Yolunu Moskova’ya dönmüştün. Kâbe o tarafta değil. Dön bu tarafa gel, şu tarafa gideceksin. Ters yol tutturmuşsun, olmaz. Yoluna girersen olur.”

Karıncaya sormuşlar:

“–Nereye gidiyorsun?”

“–Hacca gidiyorum” demiş.

Karınca konuşur mu? Konuşur, duyan duyar. Süleyman ASkuşların, karıncaların konuşmasını duymuş. Allah duyurursa duyurur. Ama temsil de olabilir, karınca küçük ya, ufacık kara karınca, küçücük bir karınca.

“–Nereye gidiyorsun?”

“–Hacca gidiyorum.” demiş.

Demişler ki:

“–Bu adımcıklarla hac yolu biter mi?”

Hacca gidecek karınca...

“–Zıyanı yok, ben yolunda olayım da isterse öleyim.” demiş.

“Yolunda olayım da...” Yolunda ölse haccetmiş olur. İsterse Kâbe’ye varmasın. Yoluna çıkıp da köşe başında ölse haccetmiş gibi olur. Allah’ın lütfu çok, hüküm öyle.

Rasûlüllah’ın yolunda olmak lazım!

Kardeşimiz yazmış diyor ki:

“—Peygamber Efendimiz’in sünnetini yerine getirmek için sakal bıraktım, duasını yapmak istiyorum.”

Allah Rasûlullah’ın şefaatine erdirsin, iki cihanda aziz eylesin. Öteki sünnetlerini de yapmak nasip etsin. Onlara da uymak nasip etsin. Ümmetine güzel hizmet etmek nasip etsin.

“—Hocam şimdi o Pakistanlılar, o Afganlılar da ümmeti mi?”

“—Ümmeti, ne sandın ya?”

“—Onları da mı acıyacağım, seveceğim?”

Tabi seveceksin. Bak Ruslar hücum etmiş, başı sıkıntıda...

Afrika’daki aç kardeşler var. Onlar da ümmetinden. İçinde o sevgi de olacak, gözünü açacaksın. Afrika’yı dinleyeceksin, Asya’yı dinleyeceksin. Herkese kulak vereceksin, çalışacaksın. Böyle yan gelip yatmakla insan yağ bağlar, yağların üstü de yemyeşil küflenir, bir işe yaramaz.

Allah bizi uyanık, içi dışı nurlu müslüman eylesin... Rasûlullah’ın cemaliyle de yüzümüzü, gözümüzü şenlendirsin. İki cihanda yanından ayırmasın. Havz-ı Kevseri’nin başında beraber olmayı nasip etsin...

Bir hadîs-i şerîf çok dokunmuştu bana... Diyor ki Peygamber

Efendimiz:

Âhirette ümmetimden bazılarını havzımın başında beklerim. Karşıdan görürüm gelecek diye heveslenirim, melekler yolda çevirirler.

‘Ya o benim ümmetimdi’ derim. ‘Yâ Rasûlallah, senden sonra onlar neler ettiler biliyor musun?’ derler.”

Demek ki onun zamanında, onun tanıdığı kimselerden bile, havza gelecekken yolu döndürülecekler var.

Onun için bu dünyaya aldanmamak lazım, çok dikkatli olmak lazım. Bu yolun sonunda çok kâr var, çok büyük mükâfatlar var, çok güzel nimetler var, çok güzel bir diyar var. Her tarafı nur, her tarafı çiçekler, nehirler, hoşluklar, güzellikler, nimetler, lezzetler... İnsan orayı kaçırmı?

Oraya varmak için fedakârlık yapmak lazım, çalışmak lazım. Allah bizi gayretli, has halis müslüman eylesin... Yeri gelince can verilecek, yeri gelince mal verilecek. Ne candan geçiyor, ne maldan geçiyor, ne rahatından geçiyor.

Olmaz ki! Olmaz! Çalışacaksın da sen âşık mısın, sâdık mısın, kâzib misin, yalancı mısın anlayacaklar. Çalışmandan anlayacaklar. “Koşturuyor, koşturuyor zavallıcık, bu koşturmasıyla bir şey yapacağı yok ama gayret etti, hadi verelim...” diyecekler.

Biz ne yapacağız, ne yapabiliriz? Ateş olsak cirmimiz kadar yer yakarız. Ne olur? Bir şey olmaz. Ama gayret edeceğiz, yolunca olacağız. Gayret edince Mevlâ, azımızı çoğumuza sayar, hayırlar ihsan eder.

Bu hadîs-i şerîfler bize ders olarak yeter. Rasûlüllah'ı rüyada görürse insan, cehennem değmeyecek. Rasûlüllah öyle bir kimse, öyle mübarek bir zât... Onu görene cehennem yok. Onu görmek için de yolunca yürümek, ümmeti için çalışmak, sevgi dolu olmak, Rasûlüllah'ın sünnetine uymak lâzım! Salât ü selâmı çokça etmek lâzım!

b. Hz. Ebû Bekir'in ve Hz. Ömer'in Aleyhinde Konuşmak

Geldik öbür hadîs-i şerîfe... Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri buyurmuşlar ki:⁵

مَنْ رَأَى تَمُوهُ يَذْكُرُ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ بِسُوءٍ، فَاقْتُلُوهُ،
فَإِنَّ مَا يُرِيدُنِي وَالْإِسْلَامَ

(أبو نعيم، وابن قانع عن أبي هريرة؛ ابن منبه بن الحجاج السهمي عن أبيه عن جده، وفي سننه

(مجاهيل)

RE. 421/ (*Men raeytumûhu yezkûru ebâ bekrin ve umerâ bi-sûin, faktulûhu, feinnemâ yurîdunî ve'l-islâm*)

Bu bir hadîs-i şerîf'. İzahında diyor ki: (*Ve fî senedihî mecâhil*)

“Senedinde meçhul kimseler var.” Mânası şöyle:

⁵ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.557, no:5748; İbn-i Kâni', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.II, s.69, no:341; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.114, no:345; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.244 Huccâc es-Sehmî babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.564, no:32667; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.328, no:22238.

(*Men raeytumûhu yezkuru ebâ bekrin ve umerâ bi-sûin*) “Kimi ki görürsünüz, Ebû Bekr’i ve Ömer’i kötülükle anıyor, aleyhinde konuşuyor, (*faktulûhu*) onu öldürün! (*Feinnemâ yurîdunî ve’l- islâm*) Çünkü o kötü sözleriyle beni ve İslâm’ı kastediyor. Beni ve İslâm’ı istemiyor.” Çünkü onlar Rasûlüllah’ın candan arkadaşı.

Kabirde, kabir komşusu eğer azap görüyorsa, bu taraftaki oazaptan müteazzi olurmuş. Melekler kırbacı basıyorlar. Kabrinin içi ateş dolu, bu tarafta da bir iyi insan var. Çılgınlığını feryadını duyuyor, bu da yanındaki kabirdeki muazzeb oluyor.

İnsanın kabir yoldaşını iyi seçmeye çalışması lâzım! Tamam mı, tamam. Gerçek mi, gerçek. Her şeyi, her delili bir tarafa bıraksak Rasûlüllah Efendimiz’in kabir arkadaşı lalettayin bir kimse olur mu? Mümkün mü? Akıl, mantık kabul eder mi?

Mümkün değil. Rasûlüllah’ın kabir arkadaşlığına Allah lalettayin insanı nasib etmez. Rasûlüllah Efendimiz’in kabirde arkadaşı kim?

Rasûlüllah Efendimiz’in kabrinde, onun biraz gerisinde, arkada biraz daha sağa doğru kaymış, Ebû Bekr-i Sıddîk Hazretleri’nin kabri... Onun biraz daha gerisinde, yana kaymış durumda Ömerü’l- Farûk Hazretleri’nin kabri...

Rasûlüllah SAS Efendimiz’in ikisi de kayın pederi, biliyor musunuz?

Kızlarıyla evlendi. Akraba, dünür, kayınpeder, yakınlık, ilk müslüman olmuş kimseler. Ondandır.

sonra birinci halife Ebû Bekr-i Sıddîk, ikinci halife Hz. Ömer... Peygamberimiz'in makamına, yerine kâim oldular. Ondan sonra, bu kimselere insan nasıl kıyar da söz söyler?

Ebû Bekr-i Sıddîk gibi bir insana, olur mu, söylenir mi? Ömerü'l- Farûk gibi bir insana söz söylenir mi?

Söz söylenmez. Kim söyler? Rasûlüllah'a hasım olan, İslâm'ı sevmeyen kimse söyler.

Ümmet ittifak etmiştir ki, Ümmet-i Muhammed'in Hz. Peygamber'den sonra en üstünü kimdir?

(Efdali'l-ümmeti â'let-tahkik ebû bekr-i sıddîk)
Hz. Ebû Bekir'dir." Hilafet sırası, fazilet sırası...

Hz. Ebû Bekir, Hz. Peygamber'in sağlığında mihraba geçti, namazı kıldırdı da Rasûlüllah Efendimiz hasta hasta geldi. Arkasında ittiba etti, namaz kıldı. Eh bu mübarek zatın aleyhinde konuşulmaz.

“—Niye söylüyorsun hocam, zaten hepimiz seviyoruz?”

Konuşanlar var da ondan söylüyorum. Hadis şimdi çıktı karşımıza, hâl-i hazırda konuşanlar var.

Hz. Ebû Bekir yaşadı, vefat etti. Hz. Ömer yaşadı, âhirete göçtü. Hayatları ortada... Aradan bu kadar asır geçmiş. Ne bu husumet? İnat, tutturmuş bir yol gidiyor. Olmaz, olmaz!

Ebû Bekr-i Sıddîk RA, bizim silsilemizin de başıdır. El-hamdü lillâh...

c. Verilen Rızka Rız Olmak

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

مَنْ رَضِيَ مِنْ اللَّهِ بِالْيَسِيرِ مِنَ الرِّزْقِ، رَضِيَ اللَّهُ
مِنْهُ بِالْقَلِيلِ مِنَ الْعَمَلِ

(هـب. والديلمي عن علي، زاد: وانتظار الفرج من الله عبادة)

*(Men radiye mine'llàhi bi'l-yesîri mine'r-rızkı,
radiya'llàhu minhu bi'l-kâlîli mine'l-ameli)*

Mânası: “Kim Allah’tan rızkının az da olmasına, biraz kıt kanaatte geçinmesine razı olursa, Allah da onun az bir ibadetle bile ibadet etmesine razı olur.”

Bir rivayette de arkasından şu kelimeler gelmiş:

(Ve'ntizàru'l-ferece mina'llâhi ibadetün)
“Allah’tan sıkıntısının feraha tebdil olacağını, neşeli halin geleceğini umarak beklemek de ibadettir.”

Sen; “Ben çok sıkıntıdayım hocam, bugün içim daralıyor, derdim çok. Karadeniz’de gemilerim battı. Sürülerim dağıldı. Şöyle oldu, böyle oldu...”

İnşaallah iyi günler gelecek, bu sıkıntı geçecek. Onu bekliyorsun. Bu da geçer yâ Hu... Bu da geçer, geçecek. Güzel günler gelecek. O fereci beklemek, o ferahı beklemek ibadettir.

Şu anda sıkıntıda olabilirsin ama kimin hali aynı hal üzere kaldı?

⁶ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.139, no:4585; Hz. Ali RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.400, no:7140; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XX s.339, no:22271.

Bu dünya imtihan dünyasıdır. Allah bazen yoklukla imtihan eder, bazen çoklukla... Bazen bolluk verir, şaşırırsın, sapıtırsın. Sapıtacak olduktan sonra daha fena... Çocukların *blue-jean* pantolon giymeye, kız arkadaşlarla gezmeye başlar. Hepsinin ayrı arabası vardır. Atlar arabaya, sabah çıkar, akşam gelir.

“—Kerata çalışsana biraz.”

“—Babamın parası var, ne çalışayım?” diyor.

“—Okusana...”

“—Babamın parası var, ne okuyayım?”

“—Haylaz, işe yara biraz!” dersin.

“—Aman, bu dünyaya bir defa geldim. Bu yalan dünyayı ben mi düzelteceğim?” der.

Kafası bozulmuş.

Fakircik olsaydı, işine gidecekti gelecekti. Mazbut bir hayatı olacaktı. Evli adam bile biraz zengin oldu mu, parası oldu mu, gözü sağa sola kaymaya başlar. Onun için her şeyin hayırlısını istemek lazım. Allah paranın da hayırlısını versin.

Fuzulî'nin güzel bir duası vardır. Ters dua gibi, biraz acayip geliyor ama diyor ki:

Ben bilmezem bana gereken, sen hakimsin;

Men eyle, verme, her ne gerekmez bana bana!

“—Yâ Rabbi! Ben bana neyin gerektiğini bilmem ama sen Hakimsin. Her şeyi yerli yerinde yaparsın. Her şeye vakıfsın. Her işin iç yüzünü biliyorsun. Yâ Rabbi! Bana ne gerekmiyorsa onu

bana verme, istesem de verme! Yalvara yakara, ağlaya sızlaya istesem de onu bana verme yâ Rabbi!”

Neden? “Yaramayacağını biliyorsan, verme. Ben istesem de verme!” diyor. Güzel, yanlış değil, dua yerinde. Hayırlısını istemek lazım.

“—Yâ Rabbi! Vereceksen hayırlısını ver. Hayırlı evlat ver...”

Bir evlat vermiş ki baş belâsı, katil, zorba, babasını sopayla döver.

“—Ver parayı, çıkar!”

Anasının beşibiryerdesini alır, bileziğini götürür, meyhanede içer, kumarda kaybeder. Yine gelir.

“—Ver şu evin, arsanın tapusunu, satacağım...” bilmem ne.

“—Evladım git, bir arsamız kaldı.”

Çat küt pat... Olmaz olsaydı daha iyiydi. Başında ne diye bunu istedin, “Ah bir evlatçığımız olsaydı” diye diyar diyar dolaştın, hoca hoca dolaştın, istedin.

İsterken hayırlısını isteyeceğiz:

“—Yâ Rabbi, evlâdın hayırlısını ver! Yâ Rabbi, paranın hayırlısını ver! Yâ Rabbi, mevkinin hayırlısını ver!”

Kürklerin içinde yaşamak hüner değil ki, Allah’ın rızasını kaybettikten sonra cehenneme kadar yolu var. Hiç kıymeti yok. Paranın pulun kıymeti yok. Çünkü hepsi geçecek. İnsanın ortalama ömrü yetmiş sene. Zaten yarısı geçmiş oluyor.

Yarısı uykuda gidiyor. Birazcık bir sefa sürecektir. Ondan sonra ebedî cehennem azabı.

Rasûlüllah Efendimiz diyor ki:

“—Sakın cehenneme düşmemeye bakın! Gayret edin, cehenneme düşmemeye çalışın! Çünkü insan cehenneme bir düştü mü ahkâben kalacak.”

Ahkâben ne demek? Hesabı yapıyoruz. Bilmem kaç milyon sene kalacak. En aşağısı iki buçuk, üç milyon sene kalacak.

Çeker misin iki buçuk, üç milyon sene azabı?

Cehennem akrelerinin sokmalarını, kızdırılmış şişleri, azapları, irinleri, zakkumları...

“—Cehennemden zakkumundan bir damla dünyanın denizlerine damlasa bütün dünya denizlerinin sularını bozardı.”

Cehennemdeki insanların yiyeceği olacak, ne damlaması, cehennemde zakkum yedirecekler onlara.

“—Ölür kurtulurlar.” Yok...

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ
فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا

(فاطر: ۳۶)

(*Ve'llezîne keferû lehüm nâru cehenneme lâ yukdâ aleyhim feyemûtû*) [Kâfirlere de cehennem ateşi vardır. Öldürülmezler kiölsünler, cehennem azabı da onlara biraz olsun hafifletilmez.] (Fâtır, 35/36) Ölmeyi temenni

edecekler cehennem ehli, ama cehennemde ölmek yok. Azabı devamlı tatmaları için, ölmek orada bahis konusu değil...

Ne olacak? Tekrar tekrar:

كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا
لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ ا

(النساء: ٥٦)

(*Küllemâ nadicet culûdühüm beddelnâhum culûden gayrahâ li- yezûku'l-azâb*) “Derileri çatır çatır yanıp, vıcır vıcır böyle yağları fışkırdığı zaman Allah tekrar değiştirecek, tazeleyecek derilerini, azabı tekrar çeक्सinler diye yine yakacak.” (Nisâ, 4/56)

Neden?

“Asi oldular hocam. Bunlar şu kâinatın sahibine, şu nimetleri veren Mevlâsına, o nimetlerin karşılığında ibadet etmesi gerekirken edepsizlik ettiler hocam. Reva bunlara! Allah her şeyi yerli yerinde yapıyor.”

وَمَا أَنَا بِظَالِمٍ لِلْعَبِيدِ

(ق: ٢٩)

(*Vemâ ene bi-zallâmin li'l-abîd.*) “Ben kullara asla zulmedici değilim!” (Kaf, 50/29)

Kim yaptı bu zulmü, niye cehenneme gidiyor insan?

وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

(يونس: ٤٤)

(*Velâkinne'n-nâse enfüsehüm yazlimûn.*) “Bu insanlar kendileri kendilerine zulmediyorlar.” (Yunus, 10/44)

O adamı öldürdü, bu adamı kesti, içkiyi içti, afyonu sattı, afyonu içti, insanları dolandırdı, kadınları dul bıraktı, birçok kimsenin ocağını söndürdü, hırsızlık etti, arsızlık etti, edepsizlik etti. Kimse başa çıkamaz.

“Kabadayı, hocam yanına yanaşılmaz, hükümet başa çıkamaz, bu mafya çetesinin reisi.”

Allah-u Teâlâ Hazretleri ona gösterir. O zaman insan anlıyor ki, cehennem de lazım yâ Hu... Cehennem de lazım. Adaletin iktizası, hikmetinin iktizası cehennem de lazım.

d. Dünyaya Önem Vermemek

İbn-i Abbas RA'dan bir hadîs-i şerîf. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

مَنْ رَغِبَ فِي الدُّنْيَا، وَأَطَالَ فِيهَا رَغْبَتَهُ، أَعْمَى ا
للهُ قَلْبَهُ عَلَى قَدْرِ رَغْبَتِهِ فِيهَا؛ وَمَنْ زَهَدَ فِي
الدُّنْيَا، وَقَصَّرَ فِيهَا أَمَلَهُ، أَعْطَاهُ اللهُ عِلْمًا مِنْ غَيْرِ
تَعَلُّمٍ، وَهُدًى بِغَيْرِ هِدَايَةٍ

(السلمى فى كتاب المواعظ والوصايا عن ابن عباس؛ أبو نعيم عن أبي هريرة)

⁷ Ebû Nuaym, Ahbâr-ı İsfahan, c.II, s.71, no:418; İbn-i Şahin, *Et-Tergîb fî Fadâil'i-A'mâl*, c.I, s.394; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.209, no:6194; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.340, no:22275.

(*Men ragibe fi'd-dünyâ, ve etâle fîhi rağbetehû, a'ma'llàhu kalbehû alâ kadri rağbetihî fîhâ; ve men zehede fi'd-dünyâ, ve kasara fîhâ emelehû, a'tahu'llàhu ilmen min gayri teallümin, ve hüden min gayri hidâyetin*)

(*Men ragibe fi'd-dünyâ*) “Kim dünyaya heveslenir, dünya metâna rağbet ederse, (*ve etâle fîhi rağbetehû*) bu dünyaya rağbetini de upuzun uztırırsa...”

Eee çok uzattın ya, uzatıyor, çok rağbet ediyor. Dünyaya bayılıyor, mevki sahibi olacağım, para sahibi olacağım, bir mercedesim olacak, aklı fikri tarlalar, apartmanlar ...” bilmem ne...

“—Ya namaz? Cuma, bayram, zekât?”

“—Hepsi bir tarafa. İlle dalmış oraya...”

“—Ne olacak şimdi bu adam?”

(*A'ma'llàhu kalbehü*) “Allah kalbini kör eder.”

“—Kalbin de gözü var mı?”

“—Asıl göz o, sen bu gözü göz mü sanıyorsun?”

Bazı adamlar bakıyor da görmüyor. Gerçekleri görmüyor. Ben cahil adamım, ben anlıyorum, görüyorum da koca herif şu kadar kitap yutmuş, görmüyor. Gözleri var ama kör, çünkü kalp gözü yok.

Kalbi kör olmuş. Dünyaya kim dalarsa, dalmasını da çok uzatırırsa fazla ettin, çok uzattın diyoruz ya, çok uzattı...

Uzatınca ne olur? (*A'ma'llàhu kalbehû*) “Allah da onun kalbini kör eder.”

Kalp nedir?

“—Şurada tık tık atan şey, atıyor hocam.”

Yok o değil, orayla ilgili başka bir şey kalp. Kalp, insanın idraki. Cehenneme atılanlar, “Ah keşke akletseydik!” diyecekler.

Âyet-i kerimede buyruluyor ki:

لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا

(الحج: ٤٦)

(*Lehüm kulûbün lâ ya’kılûne bihâ*) “O insanların kalpleri var ama akletmiyorlar kalpleriyle...”
(Hac, 22/46)

Demek ki kalp, akıl etme, idrak vasıtası; kan pompalama vasıtası değil. Çıkar onu, sunî kalp tak, o da pompalasın.

Hayır! Kalp, insanın idrak vasıtasıdır. Allah idrakini körleştiriyor. Dünyaya daldı. Hırsı var. Dünyalıklara meyletti, kendisini onların peşine daldırdı. Allah onun gönlünü kör etti. Gerçekleri görmez artık. Bizim bu hocaların sözlerini götürürler, bantlara okurlar, tesir etmez. Neden? Kalbi kör, kalbi körleşti; gerçekleri görmüyor artık. Bize acır adam:

“—Vah zavallı! Dünyadan haberi yok... Girmiş camiye namaz kılıyor. Gelsin de bir Emirgan’daki sefaları görsün. Tarabya otelinde bu akşamki programa buyursun da, görsün bakalım anlayayım onun hocalığını...”

Biz ona acıyoruz buradan, o da oradan bize acıyor:

“—Ya Őu içkinin bir tadını bir tatsan...”

“—Sen de burada bu ibadetin bir tadını tatsan!”

Allah yolunda yürümenin, bir iyilik yapmanın zevkini bir tatsan. Allah’a mutî olmanın, Allah yolunda nefsinin bir arzusunu engellemenin, arkasından Allah’ın senin arzuna yaydığı o lezzeti, Allah yolundan sıcak sıcak, şıpır şıpır gözyaşı dökmeyi, eski günahları bir hatırlayıp pişmanlık duymayı, tevbe etmenin zevkini bir duysan.

Ne kadar gözlerini kör eder?

(*Alâ kadri teysiri rağbetihî fîhâ*) “Onun dünyaya rağbetinin kuvveti ne kadarsa, o kadar körlüğü artar.” Hiç görmez. İnsan bazen;

“—Sen kimsin?” diyor.

“—Görmüyor musun?”

“—Hayır. Bir insan olduğunu anlıyorum ama yüzünün hatlarını seçemiyorum.” diyor.

Bazısının gözü öyle oluyor. Bazısı ışığı fark ediyor, gündüz olmuş, gece olmuş o kadar. Gözü o kadar görüyor, o kabiliyette.

Kimisi; “Yazıyı okuyamadım, ikinci kaçta okunacak, bak bakalım.” Gözüksüz anlayamıyor, rakamları okuyamıyor. Öbür tarafı görüyor da yazıyı görmüyor.

Demek ki, görmemenin çeşitli dereceleri olduğu gibi, Allah da dünyaya dalanın, dalmasının şiddetine, derinliğine, kuvvetine göre gönlündeki körlüğünü şiddetlendiriyor. Az dalmışsa az kör, çok dalmışsa çok kör.

O zaman ne yapacağız? Dünyaya rağbet etmeyeceğiz. Arkasından öyle anlaşılıyor, zaten hadis öyle geliyor.

(Ve men zehede fi'd-dünyâ) “Kim dünya konusunda müstağni davranırsa.”

Aldırmam dünyaya:

Neyleyeyim dünyâyı, bana Sübhân'ım gerek.

Gerekmez mâsivâyı, bana Rahmân'ım gerek.

Bir insan; “Ne yapayım masivâyı, dünyayı; bana Allah CCHazretleri'nin rızası gerek!” diyorsa, dünyaya aldırmiyorsa; “Dünya malı dünyada kalacak. Ben dünya için âhiretimi satamam. Ben Allah'ın rızasını isterim.” derse, dünyaya müstağni davranırsa, gözü tok davranırsa, aldırmaz, bakmazsa...

(Ve kasara fîhâ emelehû) “Dünya hususundaki arzularını emellerini dizginler, kısa tutarsa, *(a'tahu'llâhu ilmen bi-gayri ta'limin)* Allah ona öğretmensiz bir ilim verir, öğretmeden onu alim yapar.” Hocaya gitmedi, mektepte medresede okumadı. Allah ona bir ilim verir ki, mektepte hocalardan öğrenilmeyen bir ilim, ledünnî bir ilim verir.

(Ve min gayri hedyetin) “Allah ona kılavuzsuz yol göstertir.”

“—Kapat gözünü kulum, yürü bakalım!”

“—Aaa istediğim yere geliverdim.”

“—Neden?”

Allah kılavuzu...

“—Bu adam ümmî; kitap, mektep, medrese, hoca görmemiş, hiç okumamış. Bu güzel sözleri, şekerden tatlı sözleri nereden söylüyor?”

Allah tarafından insanın gönlüne öyle bir ilim verilirse o zaman o kimsenin gönlünden diline hikmet pınarları şırıl şırıl akmaya başlar. O zaman çok tatlı sözler söyler.

Üç kişi, bir mürşid-i kâmil bulalım diye sözleşmişler, çıkmışlar yola. Yolda Şeybân-ı Râi’ye rastlamışlar.

Râi ne demek?

“—Çoban demek hocam.”

Çoban dağda okumamıştır. Okumamış ama karşılaşmışlar.

“—Şimdi nereye gidiyorsunuz?” demiş.

Çoban sanıyorlar karşısındakini. Çoban hakikaten amalalettayin bir çoban sanıyorlar.

“—Nereye gidiyorsunuz?”

“—Bizim hidayete ihtiyacımız var. Mânevî ilim öğrenmek istiyoruz. Bir mürşid-i kâmil aramaya çıktık.” demişler.

Yerinden kalkmış, bir maşrika doğru bir mağribe doğru bakmış, bir sağa bir sola bakmış:

“—Dünya üzerinde sizi irşad edecek kendimden gayri kimseyi görmedim.” demiş.

“—Kalkıp da insan doğuyu, batıyı görür mü?” Allah gösterirse görür.

“—Hocam bu sözler biraz hurafe gibi olmadı mı?” Hayır!”

Hadîs-i şerîfte geçiyor:

Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne bazı kullar güzel kulluklar yapıp yapıp, yaklaşır yaklaşır sonra Allah onun gören gözü olur, söyleyen dili olur, işiten kulağı olur, tutan eli olur, yürüyen ayağı olur. Allah'la görür, Allah'la işitir, Allah'la tutar Allah'la varır. Bir anda hop Mekke'ye gider.

“Nasıl oldu?”

“Allah her şeye kâdir, o iş tarifile olmaz.” görür.

Hiz. Osmân-ı Zinnûreyn RA'ın yanına birisi geldi.
Hiz. Osman baktı yüzüne:

“—Ben senin gözünde zina emareleri görüyorum.”

Yolda gelirken bir kadına bakmış; şöyle bir sarsıldı. Kabahat üstünde yakalandı. Dedi ki:

“—Yâ Osman! Hiz. Peygamber'den sonra nübüvvet kesilmedi mi yoksa?” dedi.

Nübüvvet kesildi, Peygamberimiz hâtemü'n-nebiyyîn ama âriflik var, kerâmet var.

“—Nereden bildi o adama bakınca gözünde zina izleri olduğunu?”

Allah bildirince bilir. Böyle emareleri çok.

Hiz. Ömer minberden hutbeyi kesmiş;

“—Yâ Sâriye! Dağa, dağa, dağa dikkat et!”

Sâriye de dağa doğru bakmış ki, bir düşman birliği arkadan kendisini kuşatmaya çalışıyor. Dönmüş, haklamışlar onları, zaferi kazanmışlar. Ama Hiz. Ömer Medine'de, Sâriye İran'da...

Şam'da veya İran'da... Arada binlerce kilometre mesafe var.

“—Arada çok büyük mesafe var, nasıl gördü?”

Allah'la gösterince görür. Medine'den 20-30 kilometre ötesi görünmez ama Allah gösterince görür.

“—Peki sesi nasıl duyurdu Sâriye'ye?” Allah duyurtunca duyurur.

Kitaplarda yazar, meşhurdur:

كِرَامَاتُ الْأَوْلِيَاءِ ح ق

(*Kerâmâtü'l-evliyâi hakkun*) “Evliyâullahın, Allah'ın sevgili kullarının kerametleri haktır.”

Allah verir. Çalışırsan, sana da verir.

Benim akrabamdan birisinin motoru kuma oturmuş. Uğraş, didin... Başka motorlar gelmişler, halat bağlamışlar. Oradan çekmişler, buradan çekmişler, makine çalıştırmışlar, yerinden kıpırdatamamışlar.

“—Ne yapacaksınız? Alın halatlarınızı, siz gidin.” demiş.

“—Girdim aşağıya, kamaraya, seccadeye oturdum, namaz kıldım, açtım elimi; ‘Yâ Rabbi sen her şeye kâdirsin, kurtar benim gemimi!’ dedim.” diyor.

“—Motorun burnundan gıcırtı gelmeye başladı.” diyor.

Allah, motorların yanaşıp da halatla kurtaramadıkları kumdan kurtarmış dua ile...

Allah her şeye kâdir. Sıdk ile bağlanırsan olur. Demek ki insan dünyaya müstağni durursa, aldırılmazsa, Allah ona bir ilim öğretiyor ki kitaplarda yok. Ama tâlimsiz öğretir, gönlüne verir. Ondan sonra bir yola kılavuzluyor. Hak yolu gösteriyor, kılavuzsuz buluyor yolu. Kılavuza hacet kalmadan, delile hacet kalmadan yolu buluyor.

Demek ki bu işin aslı, bu dünyaya meyletmemekmiş. Evet, doğru, hakikati anladın.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ .

(*Hubbü'd-dünyâ re'sü külli hatîetin*) “Şu dünyalık sevgisi bütün hataların başıdır.”

Onun için, kardeşler miras yüzünden birbirleriyle kavga eder. Onun için insanlar birbirlerini aldatır, oyun eder, bilmem ne yapar, günaha girer. Onun için zekât paraları çarçur edilir. Onun için şunlar bunlar olur. Her şey işte ondan yapılıyor. Ondan insanlar günahlara giriyor.

Dünyaya meyletmese, Allah'ın rızasını düşünse, ne olacak?

“—Fakir kalır hocam, dağın başında tiril tiril üstünde bir çuval, bir şeyciği kalmaz.”

⁸ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.338, no:10501; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten. Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.388; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.III, s.428; Hz. İSÂ AS'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.192, no:6114; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.412, no:1099; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXXI, s.326, no:45030.

Hayır, hayır! Öyle değil. Allah insanın rızkını taksim etmiştir. O dünyalık bu sefer onun peşinden gölge gibi kös kös gelir. Dünyalık, istemese de peşinden gelir.

Adamcağızın birisi evinde çok bolluk bereket varmış. Bir hocaya gitmiş;

“—Hocam benim evimde çok bolluk var. Şüpheleniyorum, bu acaba istidrac mı?”

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا
يَعْلَمُونَ . وَأُمْلِي لَهُمْ، إِنَّ كَيْدِي مَتِين

(الأعراف: ١٨٢ - ١٨٣)

(*Ve'llezîne kezzebû bi-âyâtinâ senestedricühüm min haysü lâ ya'lemûn*) [Ayetlerimizi yalanlayanları, hiç bilmeyecekleri yerden yavaş yavaş helâke götüreceğiz. (*Ve umlî lehüm, inne keydî metîn*) Onlara mühlet veririm; ama benim cezam çetindir.] (A'raf, 182-183) Allah bazen kâfirlere, gafillere fırsat verir. O dünya sanki ebediyen ona kalacakmış sanır. Dalâletinde, sapıklığında devam eder eder, Allah'ın azabı birden güm diye tepesine bir iner, bitti iş...

Gafil yakalanır.

“—Acaba böyle bir mekr-i ilâhi mi, bu istidrac mı?” diye korkmuş, gelmiş bir hoca efendiye söylemiş.

Hoca efendi de bakmış ona, demiş ki:

“—Ekmek al, sokakta gezerken ye. Bir hafta sonra yine gel.” Bir hafta sonra gelmiş:

“—Hocam demiş evde bolluk kesilmedi. Yine her taraf taşıyor. Bolluk, bereket, gıda, nimet, hoşluk, güzel haller... Şüpheleniyorum.”

“—Ben sana ekmek ye dedim, yemedin mi?”

“—Yedim.” demiş.

“—Nasıl yedin? İnsan dışarıda, herkes görerek hart hurt ekmek yerse, göz hakkı olur. Günaha girer. Bereketi gider. Yerlere kırıklar dökülür. Başkaları basar, bereketi gider. Gitmedi mi bereket?”

“—Hocam, önüme bir önlük aldım, kapattım, hiç kırık dökmeyecek gibi kimse görmeden ısırdım. Bir keresinde bir kırık sıçradı. Aradım taradım, kırığı bulamayınca oraya şöyle taştan bir daire yaptım.”

“—Git evladım, git hadi. Seninki hayırdan, bereketten... Mekk-i ilâhi, istidrac değil.” demiş.

Öyle edepli olunca, hayrı bereketi çok gelir.

Rahmetli anam anlatırdı; -Allah cümle geçmişlerimize rahmet eylesin.-

Adamcağızın birisi işsiz, evdeki çoluk çocuk perişan, aç, yiyecekleri yok. Sabah çıkıyormuş, iş arıyormuş. Kimse iş vermiyor. Eski zaman, yer kıtlık diyar. Demek ki kolay bulunmuyor. Kimse iş vermiyormuş. Akşam eli boş dönüyor. Boynu bükük, üzgün, karısına karşı mahcup.

“—Efendi ne oldu, yiyecek yok, çocuklar ağlıyor.”

Boynunu büküyor. Neyse ertesi gün yine iş arıyor. Yok... Ama işi bulamayınca camiye gidiyormuş, dua ediyormuş;

“—Yâ Rabbi bana hayırlı nasip kısmet ihsan eyle...” diye dua ediyormuş.

Akşam hanım soruyor:

“—Ne oldu?”

İş bulamamış ama diyor ki:

“—Bir yere çalıştım, daha ücretimi vermedi.” diyor.

Allah’a dua ediyor ya camide “Daha ücretimi vermedi.” diyor.

Üçüncü gün yine öyle gitmiş. İş aramış yine iş yok. Yine camide ibadet etmiş. Akşam yine korka korka eve geliyor. Artık çocuklar açlıktan ağlıyorlar. Tencerede bir şey yok. Eve gelmiş yine kapıdan hanım bana bağıracak diye düşünürken, bakmış ekmek kokuları geliyor.

“—Allah Allah!”

İçeri girmiş, bakmış. Çocuklar mışıl mışıl uyuyorlar, karınları doymuş. Bağırın filan yok. Hepsi bir köşeye yatmış. Keyifli keyifli uyuyorlar.

“—Hanım ne oldu? Nedir bu iş?” demiş.

“—Efendi senin üç gündür çalıştığın yerden hizmetçi geldi, bir tabağın içinde bir tabak altın getirdi. Onlarla bunları aldım.” demiş.

Adam bir yere gitmedi ki camiye gitti, ibadet etti.

Allah her şeye kâdir... Bakarsın bir zenginin gönlüne bir şey verir, ona gönderttirir. Bakarsın bir melek gönderttirir, bilemeyiz... Olmuştur, olabileceğine kanaatim var.

Onun için insan Allah yolunda giderse, Allah ummadığı, bilmediği ilimleri öğretir. Ummadığı yollara, bilmediği yollarda sağlam götürür, kılavuzlar. Nimetlerine de mazhar eder, mahrum kalmaz.

Eski büyüklerden çok evliyâullah var, çok zengin. Nasıl oluyor?

Onlar parayı istememişler ama Allah gönderiyor. Hocamız söylerdi:

“—Sabah namazına kalan, namazdan sonra seccadesinde ibadet eden, İşrak vaktine kadar zikirle meşgul olan, ne olur? Bir hac ve umre sevabı kazanır, o gün rızkı bol olur, o gün ölecekse imanla göçmesine vesile olur...”

İşte senin sofrandaki bereketin sebebi; sen sabahleyin geldin ibadet ettin, Yasin okudun, tesbih çektin. Evde çeşit çeşit nimetler... Oh tatlı tatlı yiyorsun. Gelecek, o vaad-i ilâhi...

Allah-u Teâlâ Hazretleri yolunda gideni mahrum bırakmaz kardeşlerim. Mahrum bıraksa bile, farz edelim ki mahrum bıraktı. Ne emrediyorsa onu yapmak lazım! Çünkü ucunda ölüm bile olsa Allah'ın emri tutulur.

Neden?

Meselâ, “Cihad edin!” diyor. Ucunda ölmek var, yaralanmak var, sıkıntı var... Öyle olsa bile,

“Rabbim emretmiş. Canı veren de o, malı veren de o, emretmiş yapacağım!” der, gider insan.

Gitmiyor muyuz? Gitmemiş mi dedelerimiz?

Gitmiş... Sonu kötü olsa da merak etmeyin, biz sizi teselli için yalan yanlış söylemeyiz. Bunun sonunda ölüm var ama; şehidlik...

“—Haydi bakalım şehid olmaya!”

O zaman, “Gelin şehid olmaya!” da deriz. Sütçü imam ne demiş:

“—Bu kalede bu Fransız bayrağı dururken Cuma namazı kılınmaz ey cemaat!” demiş. Almışlar silahı, Fransızları defetmişler.

“—Ne olacak, ne arıyor bizim memlekette kerata?”

İstilaya gelmiş, bizleri gafil bulmuş istilaya gelmiş. Ama bak uyandı mı, duramıyor karşısında. Siz sağlam müslüman olursanız, kimse duramaz. Hepinizin başına bir asker mi dikecek?

Bizim kabahatimizden oluyor. Zamanı gelirse “Haydi bakalım ölmeye gidiyoruz!” deriz, düğüne gider gibi gideriz. Zamanı gelince öyle olur. Zamanı gelince boynumuzu bükeriz, gözyaşı dökeriz, ibadet ederiz, hakkı söyleriz.

Allah yolunda giden, dünyaya rağbet etmeyip âhirete rağbet eden insan, dünyalıktan mahrum olacak olsaydı; “Kardeşim öyle yaparsan biraz mahrumiyet çekersin ama sevap kazanırsın” derdik.

“—Hayır! Dünyalıktan da mahrum olmaz.” diyor.

Neye dayanarak söylüyoruz? Rasûlüllah’ın hadisine dayanarak söylüyoruz. Allah bir başka yerden denkleştirir. Üç gün aç durursun ama dördüncü gün altın tabak gelir, çalıştığın yerden hizmetçi gelir.

Kölenin birisi tarlada çalışıyor. Öbür tarafta o muhitin zengini Ebû Ca’fer hurmalığına oturmuş. Şöyle sırtını dayamış, yandaki bahçede çalışan köleye bakıyormuş. Kölenin yanına bir köpek geliyor. Halsiz, mecalsiz, dili sarkmış bir köpek. Siyah zenci kölenin, etrafında dolaşıyor. Köle gitmiş dalda asılı çıkından bir çörek çıkartmış, atmış. Köpek yemiş.

Bir defa da hemen yutmuş. Yine dolaşiyor. Gitmiş yine bir çörek daha almış. Onu da atmış. Yine böyle dolaşiyor köpek. Eh gitmiş sonuncu çöreği de atmış, çıkını silkelemiş, katlamış koymuş. Köleyi uzaktan görüyor.

O Ebû Ca’fer denilen zengin, yandaki tarlanın sahibi. Çağırılmış adamı, demiş;

“—Çıkındaki öğle azığınızı, öğle yemeğini köpeğe verdin.”“—Hayvancağızı yabancı bir köpek gördüm. Sahipsiz, buraların

köpeği olsa, sahibi bir şeyler atar. Önüne kemik atar, bir yal atar, bir şey yer, karnını doyurur. Garip gördüm, acıdım.” demiş.

“—Sen ne yapacaksın?”

“—Ben de bugün oruç tutuveririm.” demiş.

“—Güneş var tepede, tarlada çalışacaksın akşama kadar.”

“—Ben oruç tutuveririm, ziyanı yok.” demiş. Ebû Ca’fer diyor ki;

“—Ya ben cömertlikle tanınmış bir zenginim ama bu adam benden cömert.”

Neden?

“—Çünkü ben bir şey verdiğim zaman daha ambarımda, kesemde çok fazlası duruyor. İstersem yüz altın versem bile, binlercesi duruyor. Kendim bir sıkıntıya düşmüyorum ama bu köle her şeyini verdi. Bak bir şeyi kalmadı. Bu benden cömert.” diyor.

İnsafa gelmiş, düşünmüş, doğru. Az veren candan verir, çok veren maldan verir, değil mi?

Ne yapmış? Gitmiş yandaki tarlanın sahibine: “—Tarlanı bana sat, kaç para istersen al!” Tıkır tıkır altınları saymış.

“—Orada çalışan o siyah zenci köleni de bana sat! Kaç para istersen söyle...”

“—Çok isterim.”

“—Ne kadar istersen...”

Onu da almış. Köleyi de aldı, tarlayı da aldı. Gitmiş tarlaya, köleye demiş ki;

“—Ben seni sahibinden aldım. Şimdi de seni âzat ediyorum. Şu andan itibaren hürsün. Bu tarlayı da sahibinden aldım. Al bunu dasana bağışlıyorum, al tapusunu...”

Bak o oruca niyetlendi, akşam hür oldu, tarla sahibi oldu, efendi oldu. Sabah köleydi.

Allah yolunda gideni, Allah böyle bir yolda denkleştirir. Belli olmaz. Kendi hayatınızdan da bunun misalleri vardır. Benim misal vermeme lüzum yok da, ben eski kitaplardan bazı misalleri böyle bulup söylüyorum.

İnsan kendi hayatında bunun misallerini bulur. Allah yolunda bir fedakârlık yap. Öbür taraftan Allah onu kat kat mükâfatlandırır. Bu böyledir.

e. Ümmet-i Muhammed'e Güzel Davranmak

Bir hadîs-i şerîf daha okuyalım!

Hiz. Âişe Validemiz'den rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁹

مَنْ رَفَقَ بِأُمَّتِي، رَفَقَ اللَّهُ بِهِ؛ وَمَنْ شَقَّ عَلَيَّ
أُمَّتِي، شَقَّ اللَّهُ عَلَيَّ هـ

(ابن أبي الدنيا في ذم الغضب عن عائشة)

(*Men refeka bi-ümmetî, refeka'llàhu bihî; ve men şakka alâ ümmetî, şakka'llàhu aleyhi*)

(*Men refeka bi-ümmeti*) “Her kim ki benim ümmetime mülayimlikle muamele ederse...”

⁹ Abdullah ibn-i Mübârek, Müsned, c.I, s.279, no:274; Kudâî, Müsnedü'ş- Şihâb, c.I, s.241, no:383; Hiz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.46, no:5410; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.341, no:22279.

Başta amir olur da halka mülayim muamele eder. Bu da olabilir. Sen de tüccarsın, ümmetin diğer fertlerine karşı gelene, ümmetin fertlerine hoş muamele edersin. O da olur. İdareciler için de, diğer halk tabakaları için de bu cari.

“Kim benim ümmetime yumuşak davranırsa, rıfk ile muamele ederse, Allah da ona rıfk ile muamele eder. Kim benim ümmetime meşakkat verirse, zorluk çıkartırsa Allah da ona zorluk çıkartır, meşakkat verir.”

Bu işler şöyledir; sen Allah'ın kullarına Allah rızası için güzel davranırsan, et, bul dünyasıdır. Allah hem dünyada hem de âhirette o güzel davranışına mükâfat verir. Sert davranırsan;

“—Alma mazlumun ahını, çıkar aheste aheste...”

“—Elbette olur, ev yıkanın hanesi viran.”

Sen falancanın evini yıktın, hadi bakalım bu sefer de senin evin yıkılabilir. Onun için insan rıfk sahibi olacak, mülâyim insan olacak. Allah'ın kullarına şefkat merhamet edecek.

Yunus Emre, demek ki bu hadisleri filan bilen bir mübarek kimseydi. Ondan söylemiş:

Yaradılanı hoş gör

Yaradan'dan ötürü diye.

Yine söylemiş ya:

Derviş bağı baş gerek,

Gözü dolu yaş gerek,

Koyundan yavaş gerek;

Sen derviş olamazsın!

İşte öyle olacak, insan yumuşak huylu olacak, güzel huylu olacak ki, Allah da onu âhirette o güzel huyundan dolayı hayırlar ihsan eylesin.

Allah bizim içimizdeki şu kötü huyları temizlesin... Kalbimizi nurlandırсын, pasını gidersin... Gönlümüzün, gözümüzün perdesini kaldırsın... Hakikatleri, âhiretin güzelliklerini görenlerden eylesin... Rızası yolunda severek çalışanlardan eylesin... Son nefeste imanla göçenlerden eylesin... Huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varanlardan eylesin...

Fâtiha-ı şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

03. 02. 1985 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

